UTOAJI WA HUDUMA ZA KANSA/SARATANI

DARAJA YA HUDUMA	MAWANDA YA HUDUMA ZINAZOTOLEWA
Daraja 1 (Jamii)	Kuhamasisha kuhusu afya bora
Daraja 2 (Zahanati)	Kuimarisha Afya; Kupima; Kugundua kansa mapema
Daraja 3 (Vituo vya Afya)	Kuimarisha Afya ; Kupima ; Kugundua kansa mapema
Daraja 4 (Vituo vya Msingi vya Rufaa)	Kuimarisha Afya; Kupima; Kugundua kansa mapema; Kutibu (Upasuaji,Kemotherapia, Msaada); Msaada, Kupunguza maumivu
Daraja 5 (Vituo vya Upili vya Rufaa)	Kuimaridha Afya; Kupima; Kugundua kansa mapema; Kutibu (Upasuaji, Kemotherapia, Radiotherapia; Msaada; Kupunguza maumivu.
Daraja 6 (Vituo vya Juu vya Rufaa)	Matibabu maalum (Upasuaji, Kemotherapia, Radiotherapia, Imiuonotherapia, urekebishaji) Utafiti, Mafunzo

Huduma za punguzaji wa Maumivu

Hizi ni huduma zinazolenga kuimarisha ubora wa maisha ya wagonjwa na familia zao. Huduma hizi ni pamoja na : Ushauri nasaha, Kudhibiti huzuni baada ya kufiwa na wapendwa, Kuimarisha Lishe, Udhibiti wa pesa, Udhibiti wa athari hasi za matibabu, Mitazamo mbalimbali ya kifamilia, Msaada kutoka kwa watu wengine. Huduma hizi hutolewa tangu mwanzo wa kuanza kuugua kansa na katika safari nzima ya kukabiliana na ugonjwa huo.
Kwa taarifa zaidi, wasiliana na afisa wa afya

Wanaounusurika

Wanaonusurika kutokana na kansa, wahudumu wao n wanapaswa kuyaona maisha katika ukamilifu wake na wala si kujikita katika kansa na athari zake pekee. Ili kufanikiwa kufikia lengo hilo, wanaweza kuangazia vipengee vingine (Mazoezi, Masuala ya Kijamii, Fedha, Saikolojia, Imani, Elimu).

HOSPITALI ZINAZOTOA HUDUMA ZA KANSA NCHINI KENYA

Eneo	Hospitali	Umiliki	Kiwango cha matibabu
Nairobi	Hospiali ya Kitaifa ya Kenyatta	Serikali	Kituo cha Matibabu Kamilifu ya Kansa
Mkoa wa Kati	Hospitali ya Mafunzo ya Rufaa ya Chuo Kikuu cha Kenyatta	Serikali	Kituo cha Kati cha Matibabu ya Kansa
	Hospitali ya Kijabe	Kanisa/Dini	Kituo cha Matibabu ya Kimsingi ya Kansa
	Hospitali ya Kaunti ya Nyeri	Serikali	Kituo cha Kati cha Matibabu ya Kansa
	Hospitali ya Misheni ya Mathari Consolata	Serikali	Essential Cancer Centre
	Hospitali ya Rufaa ya Kaunti ya Meru	Serikali	Kituo cha Kati cha Matibabu ya Kansa
	Hospitali ya Rufaa ya Kaunti ya Embu	Serikali	Kituo cha Kati cha Matibabu ya Kansa
Magharibi na Nyanzai	Hospitali ya Rufaa ya Kaunti ya Kakamega	Serikali	Kituo cha Kati cha Matibabu ya Kansa
	Hospitali ya Mafunzo ya Rufaa ya Jaramogi Oginga Odinga	Serikali	Kituo cha Matibabu ya Kimsingi ya Kansa
Pwani	Hospitali ya Coast General	Serikali	Kituo cha Kati cha Matibabu ya Kansa
	Hospitali ya Rufaa ya Moi Voi	Serikali	Kituo cha Matibabu Kamilifu ya Kansa
Bonde la Ufa	Hospitali ya Rufaa ya Longisa	Serikali	Kituo cha Matibabu Kamilifu ya Kansa
	Hospitali ya Misheni ya Tenwek	Serikali	Kituo cha Matibabu ya Kimsingi ya Kansa
		Kanisa/Dini	Kituo cha Kati cha Matibabu ya Kansa
	Hospitali ya Rufaa ya Kaunti ya Nakuru	Serikali	Kituo cha Kati cha Matibabu ya Kansa
Kaskazini Mashariki	Hospitali ya Rufaa ya Garissa	Serikali	Kituo cha Matibabu Kamilifu ya Kansa
Nyanda za Chini Mashariki	Hospitali ya Rufaa ya Makueni	Serikali	Kituo cha Matibabu Kamilifu ya Kansa
	Hospitali ya Rufaa ya Machakos	Serikali	Kituo cha Kati cha Matibabu ya Kansa
Nyanda za Juu Mashariki		Serikali	Kituo cha Matibabu ya Kimsingi ya Kansa

National Cancer Institute of Kenya
NCI - KENYA

TAASISI YA KITAIFA KUHUSU KANSA - KENYA (NCI_K)

Hii ni taasisi iliyobuniwa kwa mujibu wa Sheria ya Kuzuia na Kudhibiti Kansa ya Mwaka 2012, kushirikisha na kuratibu ukingaji, matibabu na udhibiti wa kansa nchini Kenya.

MAONO

Kuwa kwenye msitari wa mbele duniani katika, kukikinga na kudhibiti kansa

DHAMIRA

Kusimamia utoaji wa viwango vya juu , kutegemea ushahidi katika kinga dhidi ya kansa, udhibiti wake kwa kushirikiana na asasi nyingine, kutafiti, kubuni sera, kuratibu na uhamasishaji.

Kuwa Msitari Wa Mbele Kukabiliana Na Kansa

Kwa taarifa zaidi, wasiliana nasi kupitia:

Kituo: National Cancer Institute of Kenya
Landmark Plaza 6th Floor
P.O.Box 30016 00100 Nairobi. Kenya
Barua pepe: ncikenya@gmail.com
Simu: (+254) 795 012 568, 717 389 120
Wavuti: www.ncikenya.or.ke
Twita: @NCIKenya

Au
tembelea ofisi zetu katika jumba la
Landmark Plaza , 6th floor, Argwings Kodhek Road

JAMUHURI YA KENYA

National Cancer Institute of Kenya
NCI - KENYA

UNAYOPASWA KUJUA KUHUSU KANSA/SARATANI

Tuzungumze Kuhusu Kansa

Kansa/Saratani ni Ugonjwa gani?

Kansa, saratani au uvimbe ni ugonjwa ambapo seli au chembechembe za mwili hukua kwa kasi na kwa njia isiyo ya kawaida na kusambaa hadi viungo vya mwili na kuathiri utendakazi wao. Kuna aina mbalimbali za kansa.

"Kansa si uchawi, laana au dhambi"

Kansa husababishwa na nini?

Chanzo cha ugonjwa wa kansa hakijulikani hasa. Hata hivyo, kuna hali na mitindo ya maisha ambayo inaweza kuchangia uwezekano wa mtu kuugua kansa. Hali hizi ni pamoja na :

- Mtindo wa maisha kama vile matumizi ya tumbako, pombe, lishe isiyo bora na kutofanya mazoezi ya mwili na kadhalika.
- Aina fulani za maambukizo.
- Mfumojeni wa mtu na historia ya familia kuhusiana na ugojwa wa kansa.
- Hali ya mazingira,hasa mtu anapotangamana na miale na kemikali hatari au zenye sumu kwa mfano asibestosi.

Utumizi wa tumbako

Utumizi wa pombe

Lishe isiyo bora

Kutofanya mazoezi

Unawezaje kujikinga dhidi ya kansa?

Kwa kuwa chanzo cha kansa hakijulikani hasa, hakuna njia mahususi za kujikinga dhidi ya ugonjwa huu. Hata hivyo, njia zifuatazo zinaweza kufuatwa ili kupunguza uwezekano wa kuugua kansa:

- Jiepushe na miale hatari, sumu zitokanazo na shughuli za viwandani na mazingira mengine.
- Jikinge kutokana na miale ya jua au tumia vifaa vya kujikinga dhidi ya miale hiyo.
- Pata chanjo dhidi ya Virusi vya Papiloma ya Binadamu na (HPV) na Hepatitisi B (Hep B).
- Jiepushe na ngono kiholela au ngono bila kinga.
- Fanyiwa na matibabu mara kwa mara.
- Fanya mazoezi ya mwili mara kwa mara
- Jiepushe na matumizi ya tumbako
- Jiepushe kunywa pombe

Ishara Za Wazi Za Kansa Ni Zipi?

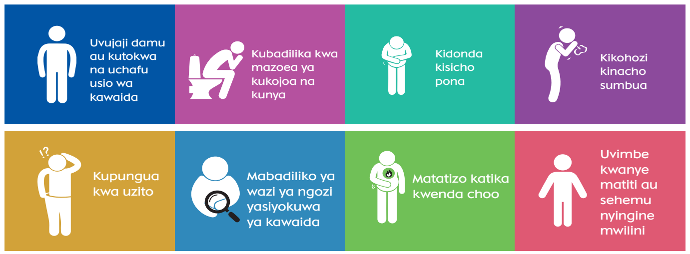

Aina za kansa zinazo fahamika na watu wengi kenya ni zipi?

Aina za kansa zinazofahamika na wengi nchini kenya kwa mujibu wa data ya Globocan 2020 ni pamoja na:

1. Kansa ya matiti
2. Kansa ya mlango wa kizazi (seviksi)
3. Kansa ya tezi (prosteti)
4. Kansa ya Koo/umio
5. Kansa ya utumbo/rektamu

Ishara za jumla za ugonjwa wa kansa

Ishara na dalili za mapema za kansa zinazofahamika sana ni pamoja na:

- Kubadilika kwa mazoea ya kukojoa na kunya
- Kidonda kisichopona
- Uvujaji damu au kutokwa na uchafu usio wa kawaida.
- Uvimbe au bonge kwenye matiti au au sehemu nyingine mwilini.
- Matatizo katika kwenda choo au kuvimbiwa.
- Mabadiliko ya wazi ya ngozi yasiyokuwa ya kawaida
- Kikohozi kiachosumbua

Aina za Kansa zinayoathiri Watoto

- Leukemia (Kansa ya damu)Cancer of the blood)
- Limfoma kwa mfano Limfoma ya Burkitts
- Uvimbe au Tyuma katika mfumo wa neva za uti wa mgongo

Ishara wazi za kansa miongoni mwa watoto

Ishara na dalili za mapema za kansa miongoni mwa watoto ni pamoja na:

- Kupungua kwa uzito kwa njia isiyoeleweka
- Kuumwa na kichwa na kutapika asubuki.
- Kuvimba na maumivu makali kwenye mifupa, vifundo, mgongo au miguu.
- Uvimbe au bonge, hasa katika tumbo, shingo, Kifua, nyonga au kwapani.
- Upele kwenye ngozi unaovuja damu.
- Maambukizo ya mara mara
- Rangi nyeupe nyuma ya mboni ya jicho.
- Kuongezeka kwa kichefuchefu au kutapika bila kuhisi kichefuchefu.
- Uchovu wa mara kwa mara aukufifia kwa ya rangi ya ngozi
- Kushindwa kuona vizuri kunakotokea ghafla na kukithiri.
- Homa inayokithiri ambayo chanzo chake hakijulikani.

Endapo utakumbwa au kushuhudia ishara hizi, chukua hatua za dharura. Tembelea Kituo cha afya kilicho karibu nawe kupata taarifa zaidi pamoja na kufanyiwa uchunguzi.

Kwa nini unapaswa kufanyiwa uchunguzi wa dalili za kansa?

Uchunguzi wa kansa ni ukaguzi unaofanywa kubainisha kuwepo au kutokuwepo kwa kansa.

- Wasiopatikana na ugonjwa huu wanapaswa kuendelea kujiwekea tahadhari ili kupunguza uwezekano wa kuugua kansa. Hata hivyo, mtu anapaswa kuendela kufanyiwa ukaguzi wa mara kwa mara.
- Wanaopatikana na ugongwa huu, ugunduzi wa mapema ni muhimu ili kuwezesha ugonjwa huu kudhibitiwa.

Ni aina gani za kansa zinazopaswa kufanyiwa Uchunguzi?

Aina zifuatazo za kansa zinaweza kufanyiwa uchunguzi:

- Kansa ya matiti
- Kansa ya Mlango wa kizazi
- Kansa ya tezo (Prosteri)
- Kansa ya ngozi
- Kansa ya utumbo na rektamu
- Kansa ya Kinywa
- Kansa ya koo/umio
- Kansa ya Mapafu
- Kansa za watoto kwa mfano kansa ya macho na uvimbe

Hatua gani ichukuliwe baada ya kupatikana na kansa?

- Muulize mhudumu wa afya kuhusu aina ya kansa unayougua na kiwango cha maenezi yake.
- Pewa taarifa kuhusu matibabu ya aina kansa unayougua
- Fahamu mahali ambapo unaweza kupata huduma za matibabu
- Fahamu mpango , muda na malengo ya huduma za matibabu.
- Fahamu athari hasi zinazosababishwa na matibabu
- Wafahamishe jamaa na marafiki kwa minajili ya msaada
- Tafuta taarifa kuhusu jinsi kuugua kansa kutakavyoathiri shughuli zako za kila siku.
- Hakikisha kwamba ada yako ya Hazina ya Bima ya Afya (NHIF)imelipwa ipasavyo.
- Tafuta mtu atayekuwa anaandamana nawe kwenda hospitalini kwa minajili ya huduma za matibabu.
- Jiunge na kikundi cha waathiriwa wengine wa kansa (watu wenye hali sawa na yako)
- Muulize muhudumu wa afya maswali maswali yoyote unayoweza kuwa nayo.

WITO WA HATUA

Kupimwa kansa huokoa MAISHA

(Nenda upimwe kansa Leo)

Kansa inadhibitiwa vipi?

Kutegemea hali, viwango na sifa za kansa, aina zifuatazo za matibabu hutolewa na wahudumu wa afya.

1. Upasuaji: Kuondoa tishu zenye kansa kwenye viungo vya mwili.
2. Radiotherapi: Tiba ya kansa kutumia miale ionisha au eksi-rei. Miale hii huua seli za kansa na kudidimisha uvimbe.
3. Kemotherapi/Tibakemikali: Tiba kwa kutumia dawa au kemikali ambazo zinadhuru vimelea vinavyosababisha kansa.
4. Therapi ya homoni: Kutibu kansa kwa kutumia dawa zinazositisha kukua kwa seli za kansa.
5. Imiunotherapi: Kutibu kansa kwa kutumia dawa zinazochochea kuimarika au kudidimiza kinga ya mwili ili kuusaidia kukabiliana na ugonjwa huo.